

Difondre la recerca a través de repositoris oberts

Ignasi Labastida

Oficina de Difusió del Coneixement

Universitat de Barcelona

II Setmana de l'Accés Obert 19 d'octubre de 2010

Els Repositoris

Conseqüència de l'accés obert

què és?
què s'hi publica?
com s'hi publica?

Gestió de drets
Gestió de permisos

El moviment d'accés obert

Accés obert/lliure/públic ?

Es considera accés obert, literalment de l'anglès, no només a un accés gratuït sinó també a un accés quasi sense restriccions pel que fa als drets d'autor.

Normalment a la xarxa es permet l'accés públic però no l'accés lliure, que en aquest cas es referiria a lliure com en el cas del programari. Es mantenen les barreres legals.

Declaracions

14 de febrer 2002

Budapest Open Access Initiative

20 de juny de 2003

Bethesda Statement on Open Access Publishing

22 d'octubre de 2003

Berlin Declaration on Open Access to Knowledge in the Sciences and Humanities

Declaració de Budapest

Una **vella tradició** i una **nova tecnologia** han convergit per fer possible un **bé públic sense precedents**: la distribució mundial electrònica dels continguts de revistes amb revisió amb **accés gratuït i sense restriccions** a tots els científics, acadèmics, professors, estudiants i altres ments curioses.

Per diverses raons, aquesta disponibilitat en línia lliure i sense restriccions, que anomenarem **open access**, fins ara ha estat limitada a petits fragments d'aquesta literatura.

Per assegurar-ne els beneficis fem una crida per ampliar aquest accés i remoure les barreres, especialment les **barreres dels preus**, que encara es mantenen.

Declaració de Budapest

Recomanació d'estratègies complementàries

I. Autoarxiu

Calen eines i ajuda per **dipositar els articles revisats en arxius digitals oberts**. Quan aquests arxius s'ajustin als **estàndards creats per la OAI**, llavors els motors de cerca i altres eines podran tractar els arxius separats com un. I així els usuaris **no necessitaran conèixer l'existència dels articles ni saber on poder localitzar-los** per poder accedir als continguts

Declaració de Budapest

II. Revistes d'accés lliure

Calen els **mitjans per llançar una nova generació de revistes** i ajudar a les existents a fer la **transició cap a l'accés lliure**: Revistes que no invocarien els drets d'autor per restringir l'accés i l'ús dels materials publicats. En canvi emprarien aquest drets i altres eines per assegurar un **accés lliure i permanent** a tots les articles publicats

Com que el preu és una barrera, aquestes noves revistes **no cobrarien ni per subscripció ni per accés i cercarien altres mètodes per cobrir-ne les despeses**. Hi ha alternatives per percebre fons, de fundacions i govern que financen recerca, d'universitats i laboratoris que tenen investigadors, ... No cal afavorir una solució, cal cercar alternatives creatives.

Dues rutes: els repositoris i les revistes

Repositoris

Sistemes d'informació per preservar, difondre i reunir la producció intel·lectual d'una comunitat. L'accés als continguts pot ser lliure o públic.

Contribueixen a augmentar la visibilitat de la producció d'una institució i promouen la divulgació de l'activitat que s'hi fa.

La contribució als repositoris pot ser voluntària o obligatòria. Normalment es recomana.

[Registre de repositoris](#)

Repositoris

Institucionals: [UB](#), [UPC](#)

Temàtics: [Arxiv](#), [PubMed](#)

Consortciats: [Tesis](#), [Recercat](#)

Recol·lectors: [Recolecta](#), [Driver](#)

Continguts en un repositori

Materials institucionals: memòries, arxiu, documents, ...

Recerca: articles, literatura grisa, tesis, dades...

Docència: recursos docents de qualsevol tipus

Estudiants: treballs, projectes, tesines....

El sistema tradicional de comunicació científica

L'investigador arriba a uns resultats i vol comunicar-los mitjançant una revista amb revisió

Quan s'accepta la contribució, l'autor signa una cessió de drets, normalment exclusiva, cap a la publicació.

L'autor perd els drets i ha de demanar permís per reutilitzar la seva obra

Copyright transfer

Cessió de TOTS els drets

Per a tot el món i per “sempre”

Alguns permisos als autors per reutilitzar la seva obra, entre ells el de “dipositar” en un repositori.

Puc dipositar?

DULCINEA

Depèn de la revista, dels drets i de l'investigador
I si no es permet per defecte...
... sempre es pot demanar

Què dipositar?

El que l'editor autoritzi perquè té els drets.

Preprint/Postprint/Format final

Possibles embargaments de 6 a 24 mesos

Avís de copyright i enllaç a la revista

He de dipositar?

Normalment es recomana

Requeriment d'institucions i finançadors

Universidade do Minho

Harvard University

Welcome Trust

European Research Council

National Institutes of Health

Universitat Politècnica de Catalunya

Ley de Ciencia?

Projecte Sherpa

Juliet

Polítiques més properes

Març de 2008

Recomanacions de l'EUA

Febrer de 2009

Esborrany Ley de Ciencia

Juny de 2009

Consell Interuniversitari Catalunya

Abril de 2010

Projecte del *Real Decreto de las enseñanzas oficiales de Doctorado*

Recomanacions de l'EUA sobre OA

University institutional policies should require that their researchers deposit (selfarchive) their scientific publications in their institutional repository upon acceptance for publication. Permissible embargoes should apply only to the date of open access provision and not the date of deposit. University policies should include copyright in the institutional intellectual property rights (IPR) management. This should include a clear policy on ownership and management of copyright covering scholarly publications and define procedures for ensuring that the institution has the right to use the material produced by its staff for further research, educational and instructional purposes.

University institutional policies should explore also how resources could be found and made available to researchers for author fees to support the emerging “author pays model” of open access.

Esborrany Ley de Ciencia

Artículo 35. Difusión en acceso abierto.

2. Los investigadores cuya actividad investigadora esté financiada íntegramente con fondos de los Presupuestos Generales del Estado harán pública una versión digital de la versión final de los contenidos que les hayan sido aceptados para publicación en publicaciones de investigación seriadas o periódicas, tan pronto como resulte posible, pero no más tarde de seis meses después de la fecha oficial de publicación.

3. La versión electrónica se hará pública en repositorios de acceso abierto reconocidos en el campo de conocimiento en el que se ha desarrollado la investigación, o en repositorios de acceso abierto institucionales.

Consell Interuniversitari Catalunya

6.1.2 Obligació de dipositar totes les publicacions dels membres d'una institució

En aquest cas, l'obligació s'amplia a totes les publicacions realitzades pel personal d'una institució.

Un exemple de mandat podria ser el següent:

"El personal docent i investigador de la Universitat ha d'arxivar les seves publicacions i documents en el repositori institucional de la Universitat o en un repositori consorciat per tal que puguin ser accessibles en accés obert.

Implementació del mandat: 2010-2011

Projecte de Real Decreto de las enseñanzas de Doctorado

15.4

Una vez aprobada la tesis doctoral, la universidad se ocupará de su archivo en formato electrónico abierto en su repositorio institucional y remitirá, en formato electrónico, un ejemplar de la misma así como toda la información complementaria que fuera necesaria al Ministerio de Educación a los efectos oportunos.

Situació actual a la UB

Repositori Institucional:

Dipòsit Digital <http://diposit.ub.edu>

Comunitat de recerca 2229 documents

Comunitat de Treballs de l'Alumnat 168 documents

Projecte de col·laboració amb l'aplicatiu Curricula del GREC

Jul 2010: La UB ocupa el número 266 en el ranking de repositoris

<http://repositories.webometrics.info/>

Moltes gràcies!